

4УКР

О. Царик

(Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя)

АСПЕКТИ ІМПРЕСІОНІСТИЧНОЇ КРИТИКИ ТВОРЧОСТІ БОГДАНА ЛЕПКОГО

Серед критиків і дослідників творчості Богдана Лепкого не забувається постать Василя Сімовича, який часто користувався псевдонімом Василь Верниволя, що вперше зробив широку і докладну характеристику доробку діяльності Лепкого за перші 25 років активної участі у просвітньому і мистецькому житті кількох слов'янських народів. Праця Сімовича поміщена як передмова до двотомника вибраних творів Лепкого “Писання” 1922 року.

Критик пояснив відсутність задовільних літературно критичних праць творчості Богдана Лепкого у перші періоди його творчості. Сімович зауважує, що суспільне середовище мало вплив на відповідний світогляд письменника. Світогляд Лепкого Василь Сімович виводив з глибинних філософсько-психологічних чинників, бо він був оснований на безнастанній боротьбі двох сил: матерії й духа, що створюють світ. В ліричних поезіях критик прочитував шукання Лепкого, “самокопирсання в душі: що таке світ, на що кому здалася поезія, що таке поет”. Сімович слушно аналізував поетичний доробок митця, виділяючи мотиви “мусу”, туги, смутку, жалю, спомину, він зробив висновки, що Лепкий не закликав до політичної боротьби, не наголошував на політичному вихованні, на громадянській свідомості і в такий спосіб залишався типовим культурником, продовжував традицію галицьких народовців. Розуміючи рефлексійно-ліричну природу таланту Лепкого, Сімович пояснює, що той не бореться, а тільки відбороняється. Розгортаючи логіку тези, що у боротьбі з “мусом” людина не бойова, – критик переакцентує причини оцінки Миколи Євшана про Лепкого, що він “поет безсилля”. Сімович не погодився і з думкою Єфремова щодо громадянських поезій та оповідань Лепкого, що буцімто вони “бліді, силювані, наче з повинності писані. В оповіданнях Лепкого критик убачав психологічну основу, емоційну тональність.

Василь Сімович уже на початку 20-х років, як показує його передмова до “Писань” Лепкого, мав уже випрацьований підхід до критичної діяльності так би мовити, свій “творчий” метод: він згадував і стисло писав про всі збірки поезій, їх цикли, окремі вірші; так само про новели, оповідання, навіть про укладені Лепким читанки, зроблені переклади з інших літератур, але не аналізував їх докладно в звичному розумінні. Значить, він усе це читав, викохав свої враження, порівнював ці враження і т. д. Зіставляв свої враження від текстів Лепкого і багатьох інших письменників, навіть різьбярів і малярів. А разом із тим задумувався над тим, в руслі якого мистецько-інтелектуального напрямку творив Лепкий впродовж 25 років. Сімович приходить до висновку, що “Лепкий являється в поезії неоромантиком із явною реакцією проти радикальної течії, що її ввів у галицьке письменство Франко – проти т. зв. “громадівства в поезії виставляє настрій, чуття”. З іншого боку, акцентує Сімович, у творах Лепкого досить реалізму, “продовжуючи традицію українських реалістів-оповідачів, він усе-таки полишає на своїх оповіданнях слід неоромантизму”.

Сімович називав Лепкого справжнім “артистом”, натхненний розумінням специфіки творчого світу Богдана Лепкого, утверджував традиції імпресіонізму та імпресіоністичної критики.